

Do nebes! je pocta letci

Režisér Radek Balaš napsal pro pardubické divadlo hru o životě Jana Kašpara

Stanislava Králová
redaktorka MF DNES

PARDUBICE Pardubický rodák letec Jan Kašpar má v Pardubicích muzeum, sochu, letištní terminál a nyní i muzikál. Pro herce Východočeského divadla jej na míru napsal režisér Radek Balaš, hudbu složil Ondřej Brousek.

„Muzikál nemá být životopisnou skládkou, ale poctou člověku, který šel za svým snem létat,“ říká Radek Balaš.

Doted jste si vybíral s Ondřejem Brouskem známá témata, třeba o Marilyn Monroe, na divadlo jste převedl Adélu, která ještě nevečeřela. Nebyl toto přílišný skok do neznáma?

Když jste tvůrce a začínáte s kolegou hudebníkem totálně od nuly, tak je to neobyčejně vzrušující. Mohli jsme sáhnout po mnohem známějších a předem úspěšnějších tématech. Divadla pak nasazují třeba Někdo to rád horké nebo Hello, Dolly! Osud Honzy Kašpara je ale natolik svázaný s Pardubicí, a přitom je to figura v jistém smyslu nedocenená, že jsem si říkal, že můžeme napomoci její větší známosti. A hlavně lidé neznají větší detaily o něm. A ty máme v muzikálu rozesety.

Ocení muzikál i návštěvníci,

když s ním vyjede divadlo do Kolína nebo do Brna?

Jistě je zde bezprostřední vazba na Pardubice, ale muzikál je o osobnosti, která měla v dějinách své místo. Zajímají nás důvody, motivace jednání Jana Kašpara. A pak se otevírá obecnější rovina. Kašpar musel být strašně zaběhnutý, na jedné straně se tvrdě a na druhé romanticky emotivně chytal svého snu a dokázal za ním jít. To je rozměr, který se dá hrát v každém koutě naší krásné vlasti.

V jedné písni se v muzikálu zpívá, že je Kašpar buď šílenec, nebo genius. K čemu se přikláníte vy?

Tak trochu obojí. On letěl frajersky na svatbu kamarádovi, kterému měl jít za svědka. Ženich nevěřil, že může přiletět, tak pro jistotu zvolil jiného svědka. A Honza Kašpar to s tou krásnou dandyovskou frajeřínou dokázal.

Jak jste to měl s obsazením hlavní role?

V hledáčku byl původně jiný herec, ale v průběhu příprav ukončil angažmá. Protože bylo i z hlediska divadla jasné, že soubor potřebuje posilu, nejen jeho ředitel, ale i já jsem začal navštěvovat umělecké školy, až mě ředitel Dohnal nasměroval na DAMU a já se šel podívat na Žebřáckou operu, krásné studentské představení, kde hraje Štěpán Po-

Režisér Radek Balaš připravoval muzikál několik let. Hudbu k němu složil jeho dvorní hudební skladatel Ondřej Brousek. Foto: Petr Šedivý

spišil jednu z hlavních rolí. Věděl jsem, že se pro naši věc typově hodí, že je muzický herec. Tedy že perfektně slyší hudbu, je schopen intonovat, držet rytmus, a nadšen jsem ho doporučil.

V pěveckých ani tanečních partech jste herce nešetřil.

Byli jsme s Ondřejem Brouskem docela drsní. Jsou tam čísla, která jsou ambiciózně srovnatelná s britským Londýnem nebo americkou Broadwayí. A neříkám to o nás, že bychom se s Ondrou chválili. To ne. Je

to třeba v závěrečném čísle, v obrovském vokálu. Soubor prošel bez ztráty desítky.

Jak vyvažujete skutečnosti Kašparova života s fikcí?

To jsme namíchali do zvláštního koktejlu, kde zachováváme přesnost faktografických reálií. Například v roce 1883, kdy se narodil Jan Kašpar, v Indonésii vybuchla Krakatoa. A to se nám krásně hodilo. A v roce 1887 zase vzniklo takové množství vynálezů a bylo napsáno tolik známých knih, že jsme si s Ondrou

řekli, že to stojí za číslo. Ta píseň má čtyři minuty. A tam doporučuju divákům pozornost a nastražit uši, stejně tak jako v roce, kdy se chystal ten legendární let, tak letěla Halleyova kometa. To je nádherná souvislost. Pak je tam ale spousta situací, které jsme si dovolili spojit subjektivně. Nikdy nebylo prokázáno, že by byl Kašpar žákem barona Arтура Krause. Ale my jsme si to nemohli odpustit.

A jak je to s okem z Kašparovy krásy?

Kašpar začínal na Skřivánčím poli, neuměl Blériota ovládat tak, aby zatočil. Prý se Kašpar kodrcal po zemi, pak Blériota mírně zvedl a z mlhy vystoupilo stádo krav. On se musel rozhodnout, jestli chce nabourat do těch zvířat. Tak začal tahat za táhla a prý to bylo poprvé, co Blériota více zvedl ze země a zejména otočil a provedl svůj první obrat.

Vy jste se rozhodli muzikál ukončit v nejlepším, tedy tím jeho slavným letem. Proč?

Nechtěli jsme končit smutně. A ta další část jeho života taková je. Ať se o ni lidé dočtou někde ve Wikipedii... Chtěli jsme skončit triumfem, splněným snem, což je poselství, které muzikál nese. V jedné chvíli říká baron Kraus, že mnoho lidí sice sní, ale málokdo za tím snem dokáže jít, že tím zázrakem je skutečně lidské konání.